

Monitor ZZP'ers Bouw

2016, eerste halfjaar

The logo for the Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) features the lowercase letters 'eib' in a bold, blue, sans-serif font. The 'e' and 'i' are connected, and the 'b' is slightly larger and positioned to the right.

Economisch Instituut
voor de Bouw

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Juni 2017

Monitor ZZP'ers Bouw

2016, eerste halfjaar

Samira Errami

Economisch Instituut
voor de Bouw

Inhoudsopgave

Woord vooraf	6
1 Conclusies op hoofdlijnen	7
2 Ontwikkeling aantal zzp'ers	11
3 Totaal bouwnijverheid	13
3.1 Gewerkte uren per week	13
3.2 Gewerkte weken	14
3.3 Uurtarieven	14
3.4 Omzet en bruto inkomen	15
3.5 Orderportefeuille	17
3.6 Belemmeringen en toekomstplannen	18
4 Algemene bouw	19
4.1 Gewerkte uren per week	19
4.2 Gewerkte weken	20
4.3 Uurtarieven	20
4.4 Omzet en bruto inkomen	21
4.5 Orderportefeuille	22
4.6 Belemmeringen en toekomstplannen	24
5 Gespecialiseerde bouw	25
5.1 Gewerkte uren per week	25
5.2 Gewerkte weken	26
5.3 Uurtarieven	26
5.4 Omzet en bruto inkomen	27
5.5 Orderportefeuille	28
5.6 Belemmeringen en toekomstplannen	29
6 Grond-, water- en wegenbouw	30
6.1 Gewerkte uren per week	30
6.2 Gewerkte weken	31
6.3 Uurtarieven	31
6.4 Omzet en bruto inkomen	32
6.5 Orderportefeuille	33
6.6 Belemmeringen en toekomstplannen	35
Bijlage	36
Begrippenlijst	37

Woord vooraf

De monitor ZZP'ers Bouw is de vijfde rapportage van een halfjaarlijkse conjunctuurmeting onder zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) werkzaam in de bouw. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de samenwerkende bedrijfstakorganisaties in de bouwnijverheid. Deze meting is verricht in de maanden oktober tot en met december 2016 en betreft vragen over de ontwikkelingen in het eerste halfjaar van 2016.

De laatste jaren is het aantal personen dat als zzp'er in de bouw actief is sterk toegenomen. Afhankelijk van de toegepaste definitie gaat het om een groep van ruim 114.000 ondernemingen zonder personeel die inmiddels een belangrijke schakel vormen in het productieproces van de bouw. Het conjunctuuronderzoek schetst een beeld van de sociaal-economische positie van de zzp'ers aan de hand van kenmerken, die in de tijd kunnen worden gevolgd.

1 Conclusies op hoofdlijnen

Voor het tweede achtereenvolgende jaar realiseerde de bouwsector in 2016 een sterke productiestijging (+7%). Opnieuw was de woningbouwsector de drijvende kracht achter deze groei. In de afgelopen perioden profiteerden vooral zzp'ers in de algemene (B&U) en in de gespecialiseerde bouw hiervan, maar ook zzp'ers in de grond-, water- en wegenbouw (gww) zagen hun positie hierdoor verbeteren. Bedrijven in de bouw zijn nog steeds terughoudend met het aannemen van eigen personeel, waardoor zzp'ers relatief sterk profiteren van de aanhoudende gunstige marktomstandigheden.

Tabel 1.1 Overzichtstabel kengetallen zzp'ers naar sector, eerste halfjaar 2016

	Totale bouw	Algemene bouw	Gespecialiseerde bouw	Grond-, water- en wegenbouw
Aantal zzp'ers^o	114.400	49.000	60.600	4.800
Bezetting				
Gewerkte uren per week	40	41	40	42
Gewerkte weken per halfjaar	23	23	23	23
Bezettingsgraad	91%	88%	93%	91%
Uurtarieven en inkomen				
Gemiddelde	€ 38,48	€ 37,94	€ 38,79	€ 38,88
Hoogste	€41,73	€ 41,80	€ 41,22	€ 43,97
Laagste	€ 36,01	€ 35,27	€ 36,64	€ 35,57
Bruto inkomen*	€ 34.000	€ 32.500	€ 35.000	€ 36.500
Orderportefeuille				
Werkvoorraad in weken	13	14	13	13

^oBron KvK, gemeten aan het eind van het eerste halfjaar van 2016

*Betreft een berekend gemiddelde

Bron: EIB

Algemeen beeld

Het aantal zzp'ers en het totaal aantal gewerkte weken per halfjaar nam voor de sector als geheel duidelijk toe in de eerste helft van 2016. Hierdoor steeg ook het arbeidsvolume (+4%). In de B&U steeg het aantal gewerkte uren per week maar bleef het aantal gewerkte weken gelijk, terwijl zzp'ers in de gespecialiseerde bouw en in de gww juist het aantal gewerkte weken zagen toenemen. Ook de tarieven namen in de gespecialiseerde bouw en in de gww toe. Als gevolg van deze ontwikkelingen stegen de (berekende) omzetten in de drie sectoren. Vooral zzp'ers in de gww zagen hun omzet sterk toenemen door

zowel een sterke stijging van het arbeidsvolume als de tarieven. Deze gunstige omstandigheden hebben in de eerste helft van 2016 ook een positief effect gehad op de belemmeringen, de marktverwachtingen en de toekomstplannen van zzp'ers in de bouw.

Bezetting neemt toe

- Het aantal gewerkte uren per week vertoont schommelingen in de tijd. Zo werkten zzp'ers in de bouw in het eerste halfjaar van 2016 gemiddeld 40 uur per week. Dit gemiddelde nam ten opzichte van een halfjaar eerder met één uur af, maar steeg met twee uur ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. Vergelijkbare fluctuaties waren zichtbaar in de gespecialiseerde bouw. In de algemene bouw bleef het gemiddelde aantal gewerkte uren ook in de eerste helft van 2016 toenemen (+2 uur) en in de gww stabiliseerde dit aantal op 42 uur per week.
- In alle drie de sectoren werd in het eerste halfjaar van 2016, 23 van de 26 weken gewerkt. Hiermee nam het gemiddelde aantal gewerkte weken in de gespecialiseerde bouw en in de gww ten opzichte van een halfjaar eerder met één week toe. In de algemene bouw bleef het aantal gewerkte weken gelijk. Vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder werkten zzp'ers in alle sectoren gemiddeld meer weken.
- De bezettingsgraad, gemeten in aantal gewerkte uren afgezet tegen dat wat mogelijk geweest zou zijn bij volledige bezetting, steeg met twee procentpunt tot 91%. Vooral de afgenomen bezettingsgraad van zzp'ers in de algemene bouw (van 90% naar 88%) drukte de stijging op totaalniveau. Zzp'ers in de gespecialiseerde bouw en in de gww zagen hun bezettingsgraad met vier en drie procentpunt stijgen tot respectievelijk 93% en 91%.

Gemiddeld uurtarief vrijwel stabiel

- Zzp'ers in de bouw hanteerden in de eerste helft van 2016 vrijwel hetzelfde uurtarief als een halfjaar eerder. Gemiddeld werd ruim € 38 in rekening gebracht. Hiermee is het uurtarief niet betekenisvol toegenomen. De stabilisatie van het uurtarief werd geheel veroorzaakt door een dalend gemiddelde uurtarief in de algemene bouw, waarbij steekproefeffecten mogelijk van invloed zijn geweest op het beeld. Gemiddeld werd in de algemene bouw echter nog altijd € 38 in rekening gebracht. In de gespecialiseerde bouw en in de gww steeg het gemiddelde gehanteerde uurtarief met 1% en 4% tot € 39.
- Met de stabilisatie van het gemiddelde uurtarief lijkt ook de spreiding tussen het hoogste en het laagste gehanteerde tarief in de sector te zijn afgenomen. Bedroeg het verschil in de tweede helft van 2015 nog bijna € 7, zes maanden later daalde dit naar bijna € 6. De afname van het verschil op totaalniveau werd vooral veroorzaakt door de sterke afname hiervan in de gespecialiseerde bouw.

Omzet en -aandeel uit onderhoud gebouwen stijgt

- Net als in de voorgaande periode nam de omzet van zzp'ers in de bouw ook in de eerste helft van 2016 toe. Zzp'ers in de bouw gaven dit aan en ook de berekende halfjaarlijkse omzet, op basis van het aantal gewerkte uren, weken, het uurtarief en het aantal zzp'ers nam met 3% toe. Alle drie de sectoren zagen de (berekende) omzet stijgen, maar vooral de sterke stijging in de gww droeg hieraan bij (+8,5%).

- Ruim de helft van de omzet van zzp'ers in de bouw (57%) werd in de eerste helft van 2016 verkregen uit het onderhoud van woningen en gebouwen. Hierin vond een verschuiving plaats van het onderhoud aan woningen naar het onderhoud van gebouwen. Ditzelfde beeld gold voor de omzetsamenstelling in de algemene en in de gespecialiseerde bouw. Het omzetaandeel uit de nieuwbouw van woningen nam voor de sector als geheel af doordat het omzetaandeel in de gespecialiseerde bouw onveranderd bleef (18%), zzp'ers in de algemene bouw hier licht meer omzet uit haalden (+3 procentpunt) en zzp'ers in de gww een groter deel van de omzet uit infra-gerelateerd werk verkregen.
- Net als in de voorgaande periode bedroeg het gemiddelde berekende jaarinkomen van zzp'ers in de bouw in de eerste helft van 2016 ongeveer € 34.000. Alleen in de gww steeg het gemiddelde inkomen met ongeveer € 4.000 naar € 36.500. In de gespecialiseerde bouw bleef het inkomen gelijk op € 35.000 en in de algemene bouw daalde het inkomen met € 2.500 naar ongeveer € 32.500.

Werkvoorraad stijgt en wordt positief beoordeeld

- De werkvoorraad van zzp'ers in de bouw nam in de eerste helft van 2016 met één week toe vergeleken met dezelfde periode een halfjaar eerder. Gemiddeld hadden zzp'ers in de bouw 13 weken werk in het vooruitzicht. Vooral de toegenomen werkvoorraad in de algemene en in de gespecialiseerde bouw droeg hieraan bij. Bedroeg de werkvoorraad in beide sectoren in de tweede helft van 2015 nog 10 weken, een halfjaar later steeg deze in de algemene bouw naar 14 weken en in de gespecialiseerde bouw naar 13 weken. Daarentegen zagen zzp'ers in de gww hun werkvoorraad met twee weken dalen tot 13 weken. Evengoed bleef de werkvoorraad hiermee gelijk aan het sectorgemiddelde.
- Overeenkomend met de toegenomen werkvoorraad steeg ook het aandeel zzp'ers in de bouw dat de werkvoorraad als groot beoordeelde. Zo'n 11 procentpunt meer zzp'ers vond hun werkvoorraad groot (totaal 33%). Ook naar de toekomst toe waren zzp'ers positief gestemd. Zo verwachtte zo'n 90% dat de marktsituatie verder aan zal trekken of gelijk zal blijven en hield slechts 4% van de zzp'ers rekening met een afzwakkende markt. Dit beeld werd vooral door zzp'ers in de algemene en gespecialiseerde bouw ondersteund. Zzp'ers in de gww waren meer gematigd positief over hun werkvoorraad en de toekomst.

Minderheid ondervindt belemmeringen, meerderheid blijft zzp'er

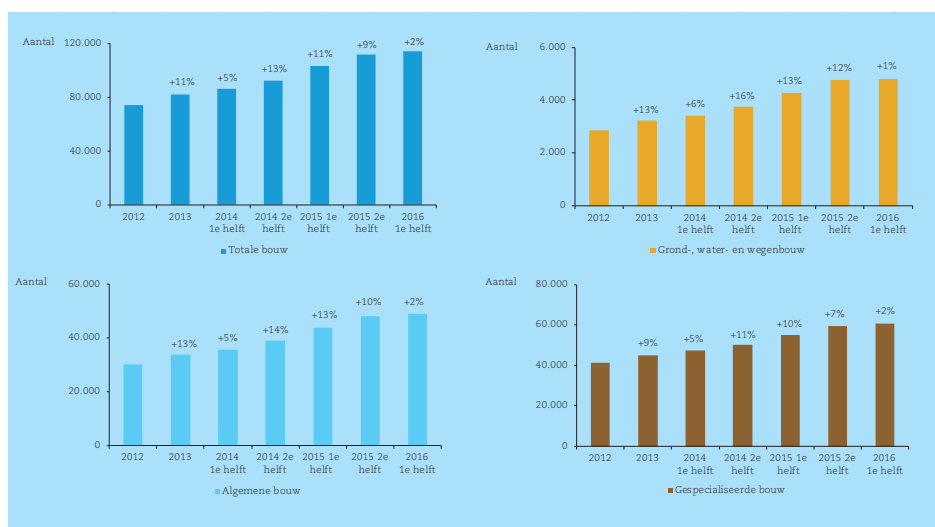
- Het merendeel (70%) van de zzp'ers in de bouw ondervond in de eerste helft van 2016 geen belemmeringen bij de uitvoering van zijn of haar werkzaamheden. Dit aandeel nam ten opzichte van een halfjaar eerder wel met ongeveer tien procentpunt af. Vooral regelgeving werd door zzp'ers als meer belemmerend ervaren. Hierbij werd in sommige gevallen de wet DBA genoemd. In lijn met de verbeterde marktsituatie werden de voorheen grote belemmeringen, zoals concurrentie van buitenlandse zzp'ers, slechte prijzen en klanten die niet of niet op tijd betaalden, als minder belemmerend gezien. De belemmeringen weerhouden zzp'ers in de bouw er niet van om ook in de toekomst fulltime zzp'er te blijven. In alle drie de sectoren geeft zo'n 70% van de zzp'ers aan dit ook in de toekomst te blijven. Van de overige 30% overweegt een derde om het bedrijf op te schalen, een derde weet nog niet wat hij of zij gaat doen en de rest overweegt om in loondienst te treden, is met pensioen of doet iets anders.

2 Ontwikkeling aantal zzp'ers

Halverwege 2016 stonden er zo'n 114.000 zzp'ers als ondernemer in de bouw ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK)¹. Hiermee steeg het totaal aantal zzp'ers (+2%) en het aantal zzp'ers naar sector minder hard dan in voorgaande halfjaren.

In lijn met het beeld in voorgaande jaren groeide de groep zzp'ers in de gespecialiseerde en in de algemene bouw in de eerste helft van 2016 het meest in absolute en in relatieve aantallen. In de gww waren deze toenames in het eerste halfjaar van 2016 ten opzichte van 2015 gering.²

¹ Bron voor het aantal zzp'ers ingeschreven bij de KvK is Company.info.

² Zie bijlage tabel A en B voor een overzicht van de samenstelling van de populatie, de steekproef en de responsgroep naar sector en naar regio.

Aantal zzp'ers in de bouw

In tabel 2.1 is een overzicht opgenomen van het aantal zzp'ers in de bouw volgens het CBS en de KvK.

Tabel 2.1 Aantal zelfstandigen in de bouw naar diverse bronnen¹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bedrijven met 1 werkzame persoon, CBS ²	104.125	108.665	110.300	112.910	118.405	126.700
Aantal zzp'ers, CBS ³	92.000	94.600	96.600	97.200	.	.
Aantal eenmanszaken KvK ⁴	62.575	69.734	77.034	85.805	97.665	112.327

¹Per 1 januari

²CBS bedrijvendemografie

³CBS zelfstandigen zonder personeel exclusief directeur grootaandeelhouders; inkomen, persoonskenmerken, bedrijfstak

⁴Company Info eenmanszaken met 0 en 1 werkzame persoon

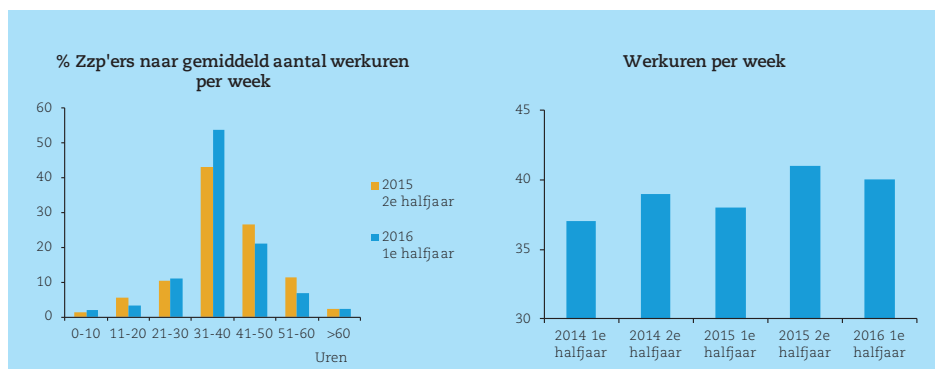
Bron: CBS en KvK, bewerking EIB

3 Totaal bouwnijverheid

3.1 Gewerkte uren per week

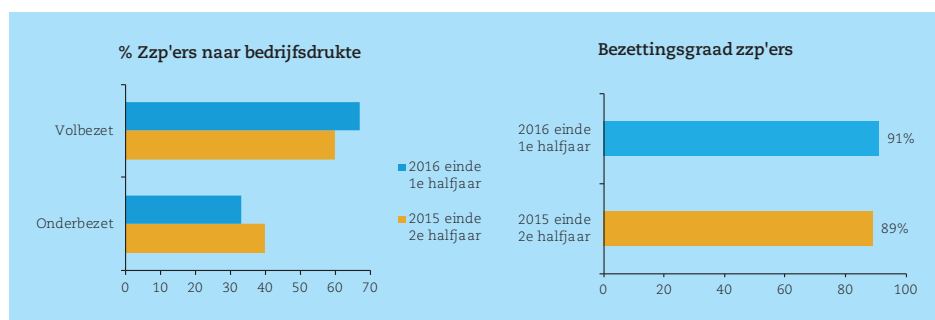
Schommeling aantal gewerkte uren

In het eerste halfjaar van 2016 zagen zzp'ers in de bouw hun gemiddelde aantal gewerkte uren per week licht dalen ten opzichte van het voorgaande halfjaar (-1 uur). Niettemin werkten zzp'ers in de bouw gemiddeld 40 uur per week en nam dit aantal met drie uur toe, vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. Vergelijkbare schommelingen waren zichtbaar in de gespecialiseerde bouw. In de algemene bouw nam het gemiddelde aantal gewerkte uren toe tot 41 uur en in de gww bleef dit aantal gelijk op 42 uur per week.

Betere bezetting

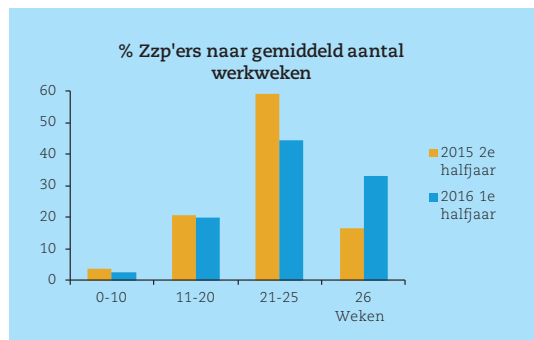
Zzp'ers waren in de eerste helft van 2016 beter bezet dan een halfjaar eerder. Zo nam de bezettingsgraad (feitelijk aantal gewerkte uren in een week ten opzichte van een volledig bezette werkweek) met drie procentpunt toe tot 91% en gaven meer zzp'ers aan volledig bezet te zijn (+7 procentpunt). Vooral de toenemende bezettingsgraad in de gespecialiseerde bouw en in de gww droegen hieraan bij.

3.2 Gewerkte weken

Aantal gewerkte weken stijgt

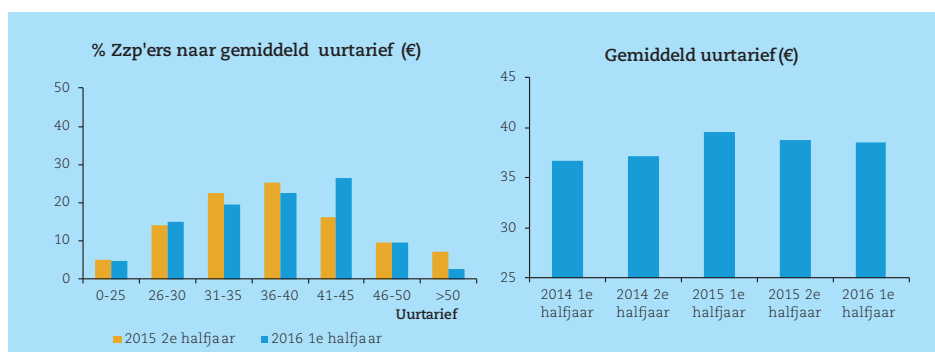
In het eerste halfjaar van 2016 werkten zzp'ers in de bouw gemiddeld één week meer dan een halfjaar eerder. Gemiddeld werd in alle sectoren 23 van de 26 weken gewerkt. Hiermee nam het aantal gewerkte weken in de gespecialiseerde bouw en de gww met één week toe en bleef dit in de algemene bouw stabiel ten opzichte van de tweede helft van 2015. In de verdeling van zzp'ers naar aantal gewerkte weken valt verder op dat het aandeel dat in het eerste halfjaar van 2016 iedere week werkte, verdubbeld is. Ook dit beeld geldt voor de drie sectoren.

3.3 Uurtarieven

Gemiddeld uurtarief vrijwel stabiel

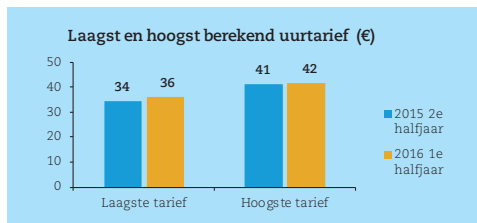
Zzp'ers hanteerden in het eerste halfjaar van 2016 vrijwel hetzelfde uurtarief als een halfjaar eerder. Gemiddeld werd er ruim € 38 in rekening gebracht. Hiermee is het uurtarief niet betekenisvol toegenomen. De oorzaak hiervan ligt in het afgenomen uurtarief in de algemene bouw, waarbij mogelijke steekproeffecten van invloed zijn geweest op het beeld. Zzp'ers in de gespecialiseerde bouw en in de gww zagen hun uurtarief wel toenemen. Niettemin hanteerde een ruime meerderheid van de zzp'ers in de bouw ondanks de stabilisatie op totaalniveau een gemiddeld uurtarief dat tussen € 31 en € 45 lag.

Laagste en hoogste tarief stijgt, verschil neemt af

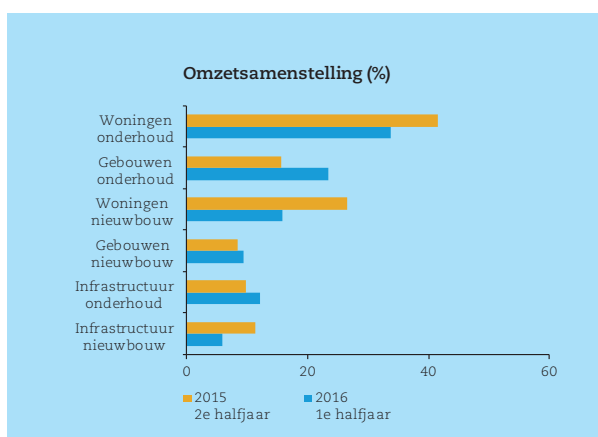
Zowel het laagste als het hoogste in rekening gebrachte uurtarief van zzp'ers in de bouw steeg in het eerste halfjaar van 2016 vergeleken met een halfjaar eerder. Het verschil tussen beide tarieven nam hierbij ten opzichte van het tweede halfjaar van 2015 af (-€ 1) omdat het laagste tarief harder steeg (+€ 2) dan het hoogste tarief (+€ 1).

3.4 Omzet en bruto inkomen

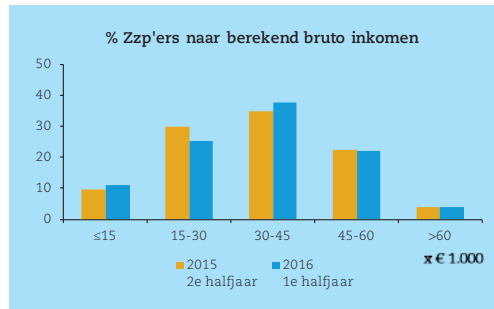
Omzet en -aandeel onderhoud gebouwen neemt toe

In het eerste halfjaar van 2016 gaven zzp'ers in de bouw aan dat hun omzet gestegen was ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. De berekende halfjaarlijkse omzetgroei (op basis van het aangegeven aantal gewerkte uren, gewerkte weken, het uurtarief en het aantal zzp'ers) ondersteunde dit beeld (+3%). Alle drie de sectoren zagen hun omzet toenemen, maar vooral de (berekende) omzet in de gww droeg hieraan bij (+8,5%). Net als in de voorgaande perioden is het onderhoud aan woningen en gebouwen (inclusief herstel en verbouw) in de eerste helft van 2016 voor veel zzp'ers een belangrijke omzetbron. Ten opzichte van een halfjaar eerder is hierin wel een verschuiving van het onderhoud aan woningen naar gebouwen opgetreden. Daarnaast valt op dat het omzetaandeel van zzp'ers in de bouw uit de woning- en infrastructuurnieuwbouw afgenomen is. De oorzaak hiervan ligt in de teruggelopen bijdrage van woningnieuwbouwactiviteiten aan de omzet van zzp'ers werkzaam in de infrastructuur en in de teruggelopen bijdrage uit de nieuwbouw van infrastructuur aan de omzet van zzp'ers in de algemene en gespecialiseerde bouw.

Bruto inkomen blijft vrijwel gelijk

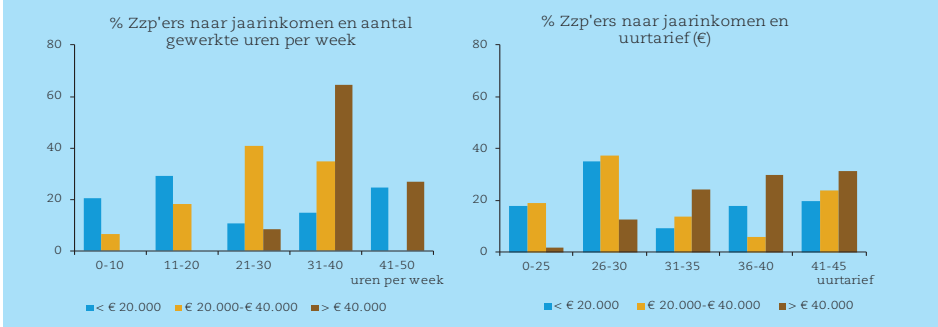
Het gemiddelde bruto inkomen van zzp'ers in de bouw is in de eerste helft van 2016 ten opzichte van de twee voorgaande halfjaren stabiel rond € 34.000 gebleven. In de verdeling van het aantal zzp'ers naar de verschillende inkomenscategorieën zijn ook geen grote veranderingen waarneembaar. Meer dan de helft van de zzp'ers (64%) had een inkomen dat tussen € 15.000 en € 45.000 lag. Wel is een kleine verschuiving van de lagere (€ 15.000 - € 30.000) naar de modale inkomenscategorie (€ 30.000 - € 45.000) zichtbaar.

De karakteristieken van de zzp'ers naar bruto jaarinkomen

Waar wordt het inkomen van de zzp'er in de bouw door bepaald? Werken zzp'ers met een lager inkomen minder dan zzp'ers met een hoger inkomen? Of hanteren ze een lager uurtarief? Het bruto jaarinkomen³ van een zzp'er in de bouw bedroeg op basis van het aantal gewerkte uren, weken en gehanteerde uurtarief in het eerste halfjaar van 2016 ruim € 34.000.

Uit onderstaande figuren wordt duidelijk dat zowel het aantal gewerkte uren per week als het uurtarief van invloed zijn geweest op de hoogte van het jaarinkomen. Zzp'ers met een hoog inkomen (>€ 40.000) werkten over het algemeen ook meer uren per week en hanteerden een hoger uurtarief. Zzp'ers met een laag inkomen (<€ 20.000) werkten daarentegen minder uren per week en brachten veelal een lager uurtarief in rekening. Zo werkte 50% van de zzp'ers met een laag inkomen minder dan 20 uur per week en bracht 53% minder dan € 30 in rekening. Daartegenover stond dat 92% van de zzp'ers met een hoog inkomen meer dan 30 uur per week werkte en 61% meer dan € 36 in rekening bracht.

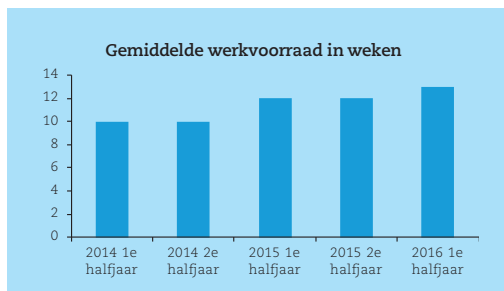

³ Dit jaarinkomen is niet gelijk aan het besteedbaar inkomen omdat het uurtarief ook vaak een vergoeding voor de overheadkosten bevat (materieel, administratief werk etc.).

3.5 Orderportefeuille

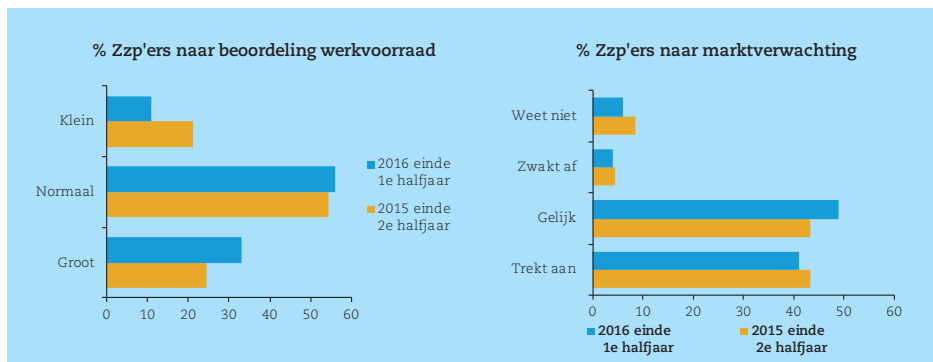
Werkvoorraad neemt toe

In de eerste helft van 2016 nam de werkvoorraad van zzp'ers in de bouw vergeleken met het voorgaande halfjaar één week toe. Gemiddeld werd er 13 weken gewerkt. Vooral de toegenomen werkvoorraad in de algemene bouw en in de gespecialiseerde bouw droegen hieraan bij. In de gww daalde de gemiddelde werkvoorraad. In lijn met de hogere totale werkvoorraad gaven meer zzp'ers aan dat hun werkvoorraad hoger lag dan een halfjaar eerder (+1 procentpunt) en nam het aandeel dat aangaf een kleinere werkvoorraad te hebben af (-1 procentpunt).

Zzp'ers positief over de toekomst

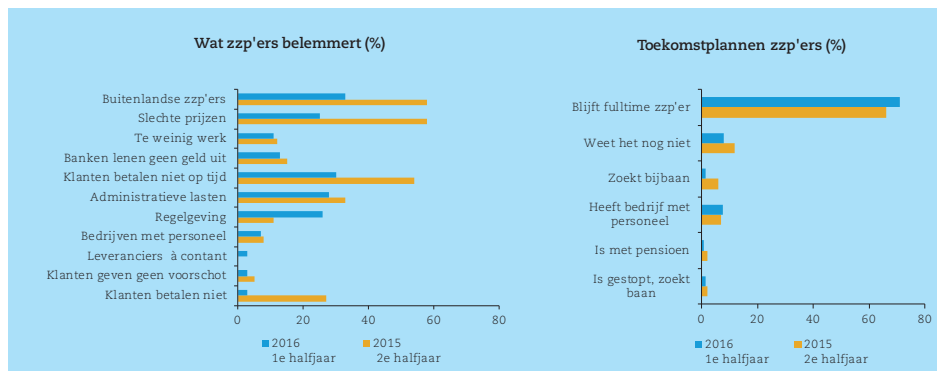
De toegenomen werkvoorraad werd in de eerste helft van 2016 ook positief beoordeeld. Meer zzp'ers gaven aan hun werkvoorraad als groot (+9 procentpunt) te beschouwen en minder zzp'ers ervaarden hun werkvoorraad als klein (-10 procentpunt). Hierop aansluitend gaf 90% aan te verwachten dat de marktsituatie in de toekomst verder aan zou trekken of gelijk zou blijven. Hierin nam het aandeel dat geen verandering verwachtte toe. Slechts 4% van de zzp'ers verwachtte dat de marktsituatie zou afnemen.

3.6 Belemmeringen en toekomstplannen

Grote belemmeringen van zzp'ers sterk afgenomen

Ook in het eerste halfjaar van 2016 gaf een ruime meerderheid van de zzp'ers in de bouw (70%) aan geen belemmeringen te ondervinden bij het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden. Dit percentage daalde wel met tien procentpunt ten opzichte van de tweede helft van 2015. Diegenen die wel belemmeringen ondervonden, zagen de grote belemmeringen zoals concurrentie van buitenlandse zzp'ers, slechte prijzen en klanten die niet of niet op tijd betaalden, sterk afnemen. Hiermee is er meer spreiding in het belemmeringenbeeld ontstaan. Verder viel op dat vooral regelgeving meer als belemmerend ervaren werd en dat de wet DBA hierbij genoemd werd. Ondanks dat het aandeel zzp'ers dat belemmeringen ondervond toenam, lijkt dit niet van invloed te zijn op de toekomstplannen. Zo nam het aandeel dat aangaf zzp'er te blijven met vijf procentpunt toe ten opzichte van een halfjaar eerder. Ook het aandeel dat een (bij)baan zoekt nam af en meer zzp'ers gaven aan een bedrijf met personeel te willen starten. De aantrekkelijke bouwproductie en positieve markverwachtingen leken dan ook van grotere invloed dan de belemmeringen die ondervonden werden.

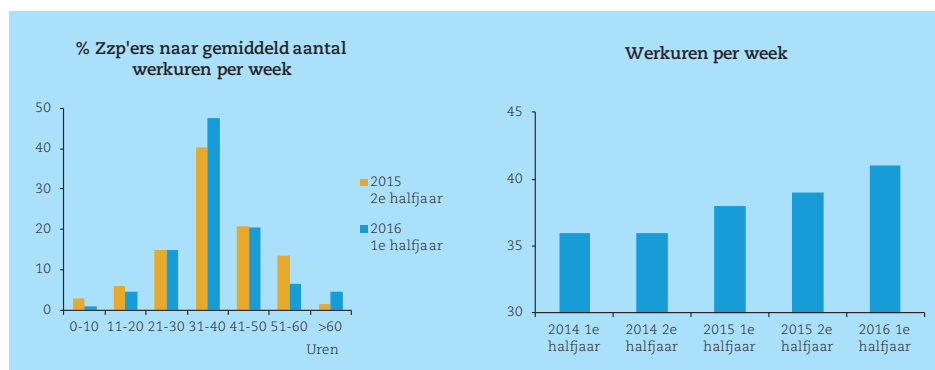

4 Algemene bouw

4.1 Gewerkte uren per week

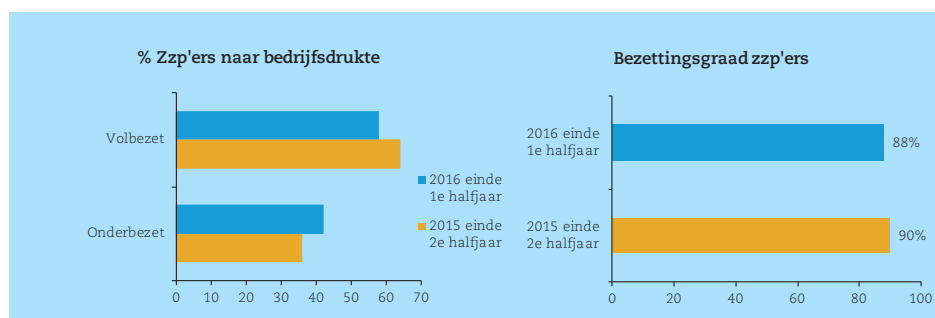
Stijging aantal gewerkte uren houdt aan

Zpp'ers in de algemene bouw werkten in de eerste helft van 2016 wederom meer uren per week. Gemiddeld nam het aantal gewerkte uren per week ten opzichte van een halfjaar eerder met twee uur toe tot 41 uur. In lijn met deze toename is in de verdeling van zpp'ers naar aantal gewerkte uren per week een lichte verschuiving van minder naar meer gewerkte uren zichtbaar. Zo nam het aandeel zpp'ers dat meer dan 31 uur werkte met drie procentpunt toe tot 80%. Hiervan werkte het merendeel tussen 31 en 50 uur per week. Tegenover de toename van het aandeel dat meer dan 31 uur per week werkte stond bijna een halvering van het aandeel dat minder dan 20 uur per week werkte.

Bezettingsgraad neemt af

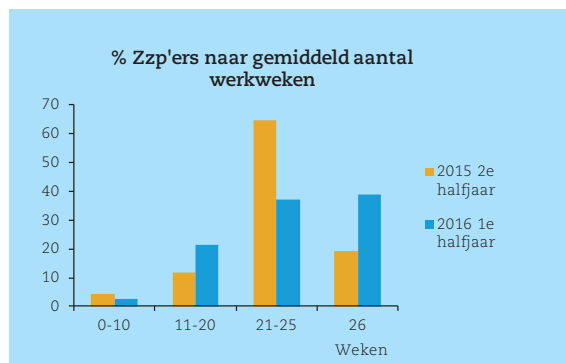
In het eerste halfjaar van 2016 nam het aandeel zpp'ers in de algemene bouw dat aangaf volledig bezet te zijn geweest met zes procentpunt af ten opzichte van een halfjaar eerder. Ook de bezettingsgraad, gemeten als het werkelijk aantal gewerkte uren per week ten opzichte van wat mogelijk was geweest bij volledige bezetting, nam met twee procentpunt af tot 88%. Zpp'ers in de algemene bouw hadden derhalve meer kunnen werken dan zij in feite hebben gedaan. Desondanks geeft nog steeds de meerderheid van de zpp'ers aan volledig bezet te zijn geweest (ongeveer 60%).

4.2 Gewerkte weken

Stabilisatie aantal gewerkte weken

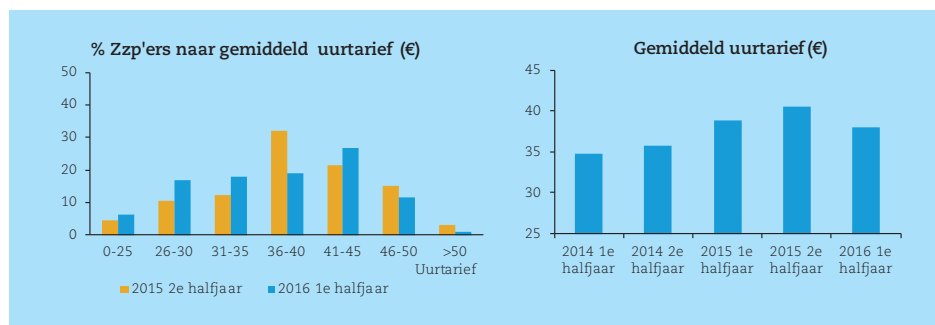
Zzp'ers in de algemene bouw werkten in de eerste helft van 2016 net als een halfjaar eerder gemiddeld 23 van de 26 weken. De verdeling van zzp'ers naar aantal gewerkte weken laat vergeleken met de tweede helft van 2015 wel een aantal verschuivingen zien. Zo nam het aandeel dat minder dan 20 weken werkte toe (+8 procentpunt) en nam het aandeel dat 21 tot 25 weken werkte fors af (-28 procentpunt). Daartegenover stond echter een sterke toename van het aandeel zzp'ers dat in de eerste helft van 2016 aangaf iedere week gewerkt te hebben (+20 procentpunt). Hierdoor bleef het gemiddeld aantal gewerkte weken gelijk.

4.3 Uurtarieven

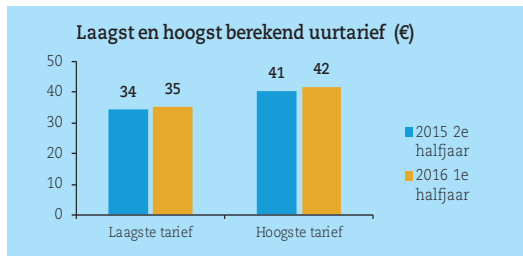
Gemiddeld uurtarief neemt af

Het uurtarief dat zzp'ers in de algemene bouw in het eerste halfjaar van 2016 in rekening brachten daalde ten opzichte van een halfjaar eerder met ruim € 2 tot zo'n € 38. De oorzaak hiervan lag vooral in de toename van lager gehanteerde tarieven en de afname van de mediane tariefcategorie. Het aandeel zzp'ers in de algemene bouw dat minder dan € 35 in rekening bracht steeg met 14 procentpunt tot 42%. Daartegenover stond een bijna gelijke afname van het aandeel zzp'ers dat € 36 tot € 40 in rekening bracht, waardoor het gemiddelde daalde. Steekprofeffecten hebben dit beeld mogelijk beïnvloed.

Stijging hoogste en laagste uurtarief

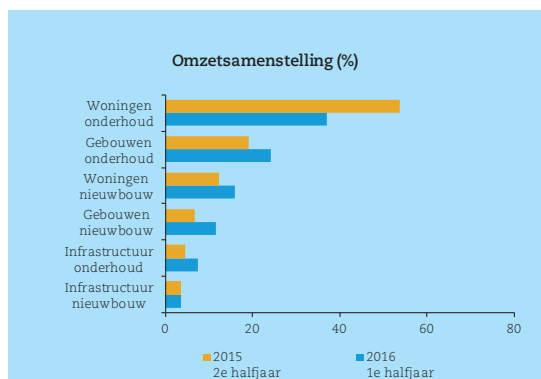
Ondanks dat het gemiddelde tarief in de eerste helft van 2016 daalde, namen zowel het laagste als het hoogste in rekening gebrachte tarief toe ten opzichte van een halfjaar eerder. Beide tarieven stegen met ongeveer 3%, waardoor het verschil ook met 3% toenam.

4.4 Omzet en bruto inkomen

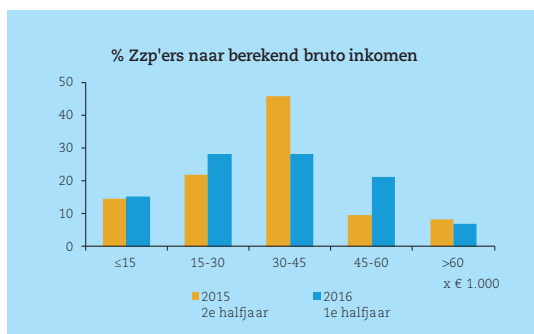
Omzet neemt toe

Zzp'ers in de algemene bouw gaven in de eerste helft van 2016 aan een toename in de omzet te ervaren. Hierop aansluitend nam de berekende omzet op basis van het aantal gewerkte uren per week, weken per halfjaar, het gehanteerde uurtarief en het aantal zzp'ers met 1% toe. Het grootste deel van de omzet haalden zzp'ers in de algemene bouw net als in het voorgaande halfjaar uit het onderhoud van woningen en gebouwen (61%). Door het afgenomen omzetaandeel uit het onderhoud van woningen hierin nam dit aandeel echter wel af (-12 procentpunt). Hiertegenover stond een toename van alle andere omzetcategorieën.

Bruto inkomen daalt

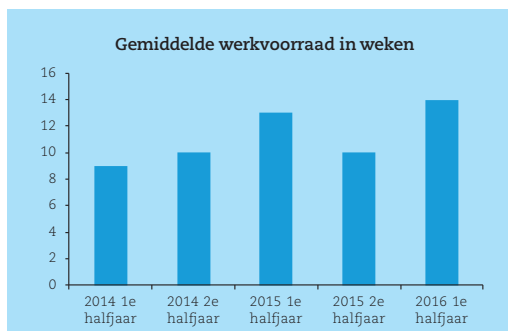
Het dalende uurtarief en het gelijkblijvende aantal gewerkte weken zorgden er ondanks het gestegen aantal gewerkte uren per week voor dat het berekende inkomen van zzp'ers in de algemene bouw in de eerste helft van 2016 afnam ten opzichte van een halfjaar eerder. Verdienden zzp'ers in de algemene bouw in de tweede helft van 2015 nog bijna € 35.000 per jaar, in de eerste helft van 2016 bedroeg dit zo'n € 32.500. De daling van het gemiddelde berekende inkomen is vooral toe te schrijven aan de gelijkmatigere verdeling van zzp'ers over de verschillende inkomenscategorïën. De mediane inkomenscategorie (€ 30.000 - € 45.000) nam hierbij flink af (-17 procentpunt). Daarnaast waren er, ondanks de verdubbeling van het aandeel zzp'ers dat € 45.000 tot € 60.000 verdiende, meer zzp'ers waarvan het inkomen zich in de lagere inkomenscategorïën (< € 30.000) bevond dan in de hogere (> € 45.000). Dit resulteerde in de daling van het gemiddelde inkomen.

4.5 Orderportefeuille

Werkvoorraad neemt sterk toe

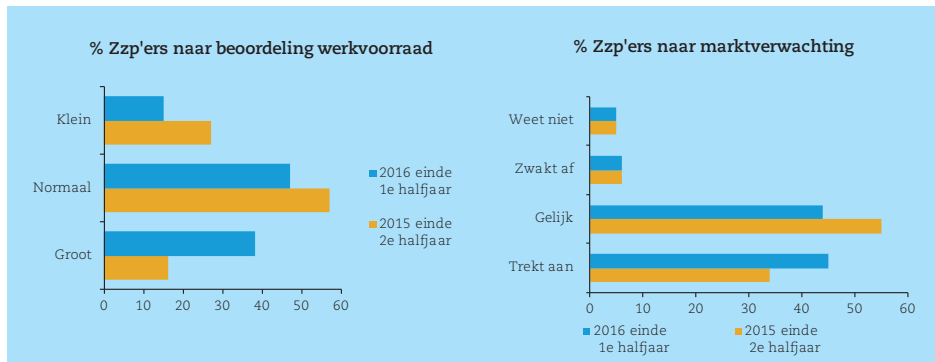
Uitgedrukt in aantal weken werk nam de gemiddelde werkvoorraad in de algemene bouw in het eerste halfjaar van 2016 ten opzichte van een halfjaar eerder met drie weken toe. Gemiddeld bedroeg de werkvoorraad van zzp'ers in deze sector 14 weken. Overeenkomend met de toegenomen werkvoorraad steeg het aandeel zzp'ers waarvan de werkvoorraad groot was met maar liefst 27 procentpunt tot 46% en daalde het aandeel waarvan de werkvoorraad klein was met 16 procentpunt tot 26%.

Zzp'ers positief gestemd over markt en werkvoorraad

Naast dat de werkvoorraad toenam, beoordeelden zzp'ers in de algemene bouw deze ook zeer positief. Het aandeel zzp'ers dat de werkvoorraad als groot beschouwde nam met meer dan het dubbele toe en het aandeel dat de werkvoorraad klein vond halveerde. Over de toekomst zijn zzp'ers in de algemene bouw ook positief gestemd. Net als in het tweede halfjaar van 2015 geeft 90% aan te verwachten dat de marktomstandigheden gelijk blijven of verder zullen aantrekken. Hierin is het aandeel dat aangeeft te verwachten dat de markt verder aan zal trekken met 11 procentpunt toegenomen.

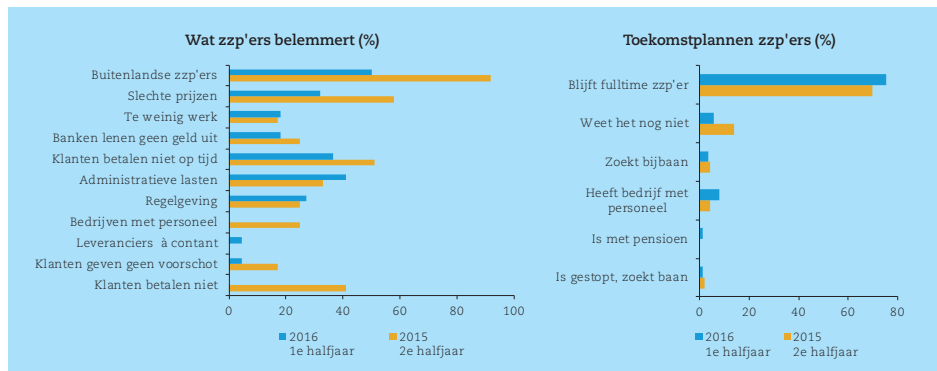

4.6 Belemmeringen en toekomstplannen

Concurrentie uit het buitenland en slechte prijzen sterk minder belemmerend

Ruim driekwart van de zzp'ers in de algemene bouw ervaart geen belemmeringen bij het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden. Hiermee is het aandeel dat wel belemmeringen ondervond in het eerste halfjaar van 2016 met vijf procentpunt toegenomen ten opzichte van een halfjaar eerder. De zzp'ers die wel belemmeringen ondervonden gaven aan vooral concurrentie van buitenlandse zzp'ers, slechte prijzen, klanten die niet op tijd betaalden en klanten die geen voorschot gaven als veel minder belemmerend te ervaren. Klanten die niet betaalden en bedrijven met personeel vormden daarbij zelfs helemaal geen belemmering meer. Administratieve lasten en regeldruk werden daarentegen als meer belemmerend ervaren.

De belemmeringen weerhouden zzp'ers in de algemene bouw er niet van ondernemer te blijven. Het aandeel zzp'ers dat aangaf fulltime zzp'er te blijven steeg met vijf procentpunt tot 75% en het aandeel dat aangaf in de toekomst een bedrijf met personeel te hebben verdubbelde tot 8%. Daarnaast halveerde het aandeel dat aangaf te stoppen als zzp'er en een baan te zoeken.

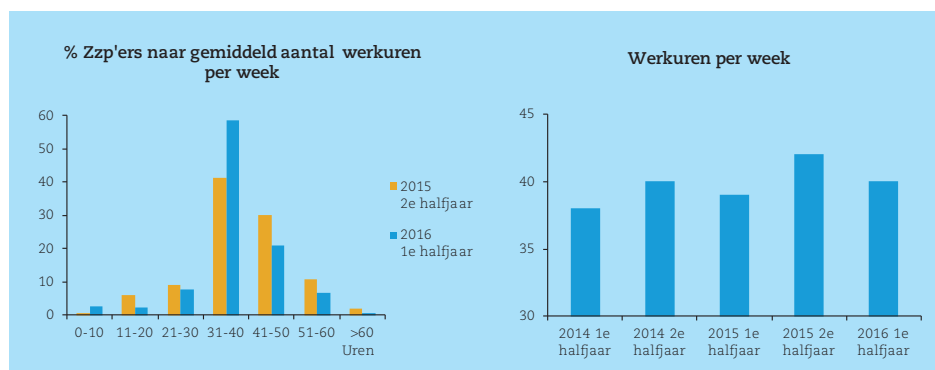

5 Gespecialiseerde bouw

5.1 Gewerkte uren per week

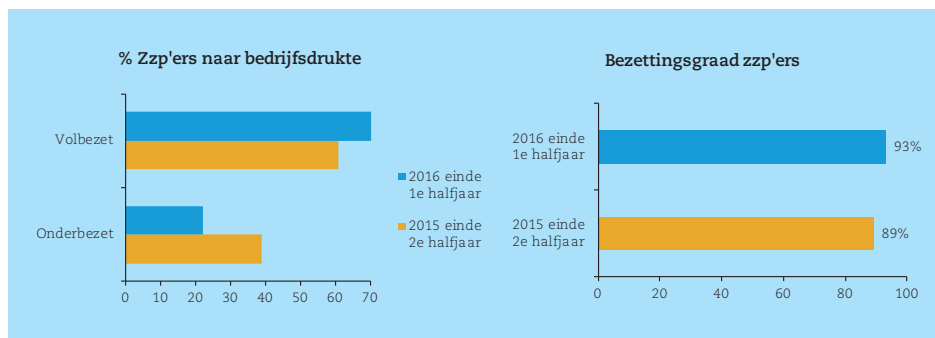
Aantal gewerkte uren neemt af

Zzp'ers in de gespecialiseerde bouw werkten in het eerste halfjaar van 2016 twee uur per week minder dan het halfjaar daarvoor. Gemiddeld werd er nog altijd 40 uur per week gewerkt en nam dit gemiddelde ten opzichte van voorgaande eerste halfjaren (2014 en 2015) toe. De daling van het gemiddelde aantal gewerkte uren per week ten opzichte van een halfjaar eerder wordt verklaard door de sterke verschuiving van vooral het aandeel zzp'ers dat meer dan 40 uur werkte naar de mediane categorie (31 tot 40 uur). Hierdoor nam het aandeel zzp'ers dat meer dan 40 uur werkte met 14 procentpunt af en de mediane categorie met 17 procentpunt toe.

Bezettingsgraad neemt sterk toe

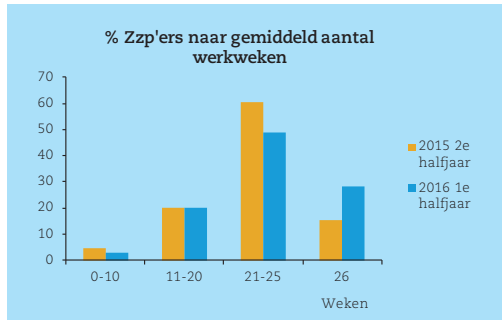
Zzp'ers in de gespecialiseerde bouw konden vergeleken met zzp'ers in de algemene bouw (88%) en in de gww (91%) de hoogste bezettingsgraad en de sterkste groei hiervan. De bezettingsgraad steeg in het eerste halfjaar van 2016 ten opzichte van het tweede halfjaar van 2015 met maar liefst vier procentpunt tot 93%. In lijn met de sterk toegenomen bezettingsgraad nam ook het aandeel zzp'ers toe dat aangaf volledig bezet te zijn geweest (+17 procentpunt).

5.2 Gewerkte weken

Gemiddeld aantal gewerkte weken stijgt

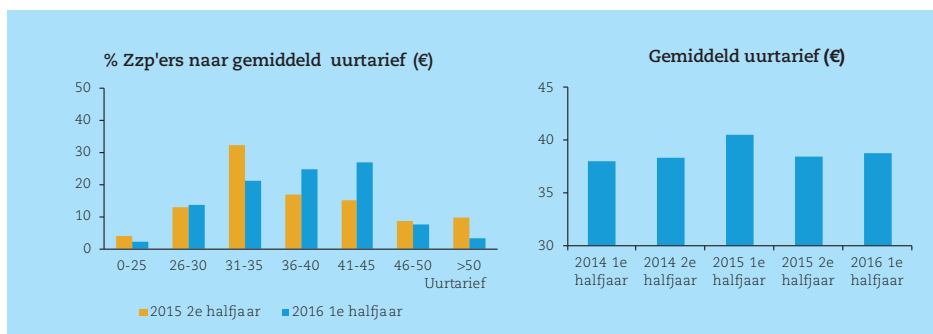
Gemiddeld werd in de eerste helft van 2016, 23 weken van de 26 weken gewerkt. Hiermee nam het aantal gewerkte weken door zzp'ers in de gespecialiseerde bouw met één week toe ten opzichte van een halfjaar eerder. Vooral de bijna verdubbeling van het aandeel zzp'ers dat 26 weken werkte, droeg hieraan bij (van 15% naar 28%).

5.3 Uurtarieven

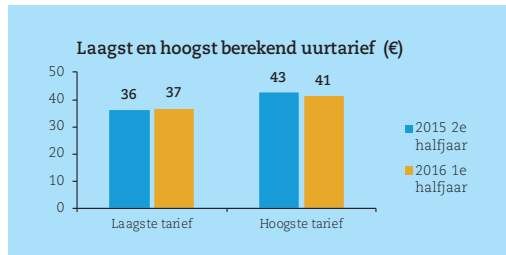
Toename gemiddeld uurtarief

Zzp'ers in de gespecialiseerde bouw brachten in het eerste halfjaar van 2016 gemiddeld een 1% hoger tarief dan een halfjaar eerder in rekening. Het gemiddelde uurtarief steeg hierdoor tot bijna € 39. In de verdeling valt op dat het merendeel van de zzp'ers nog steeds een tarief tussen € 31 en € 45 per uur hanteerde, maar dat het aandeel dat € 36 tot € 45 in rekening bracht hierin toenam. Daartegenover stond een kleinere afname van het aandeel dat meer dan € 46 per uur vroeg waardoor het gemiddelde uurtarief steeg.

Laagste tarief stijgt, hoogste tarief daalt

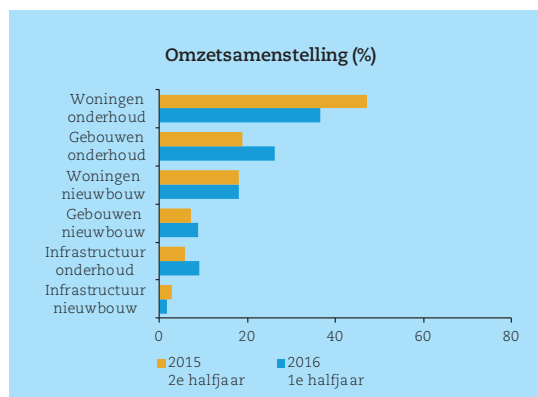
In de eerste helft van 2016 daalde het hoogste tarief sterker dan het laagste tarief toenam. Het laagste tarief steeg met ongeveer € 1, maar het hoogste tarief daalde met ongeveer € 2. Hierdoor nam het verschil tussen beide tarieven in het eerste halfjaar van 2016 ten opzichte van het tweede halfjaar van 2015 af van zo'n € 7 tot bijna € 5.

5.4 Omzet en bruto inkomen

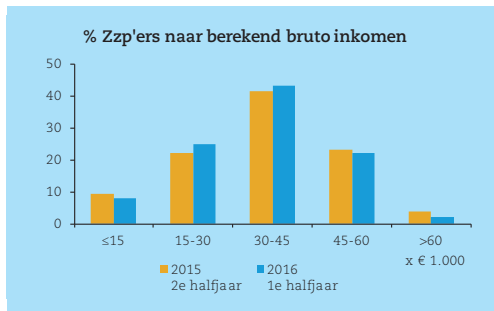
Omzet neemt toe

De berekende omzet van zzp'ers in de gespecialiseerde bouw nam in de eerste helft van 2016 toe ten opzichte van een halfjaar eerder (+2%). Een stijging van zowel het arbeidsvolume als de tarieven lag hieraan ten grondslag. Kijkend naar de omzetsamenstelling haalden zzp'ers in de gespecialiseerde bouw net als zzp'ers in de algemene bouw de meeste omzet uit het onderhoud van woningen en gebouwen (63%). Hierin nam het aandeel dat uit het onderhoud van gebouwen verkregen werd toe (+7 procentpunt) en het aandeel dat uit het onderhoud van woningen kwam af (-11 procentpunt). Ook de nieuwbouw van gebouwen en het onderhoud van infrastructuur heeft, de twee perioden vergelijkend, een toenemende bijdrage aan de omzet van zzp'ers in de gespecialiseerde bouw gehad.

Bruto inkomen stabiliseert

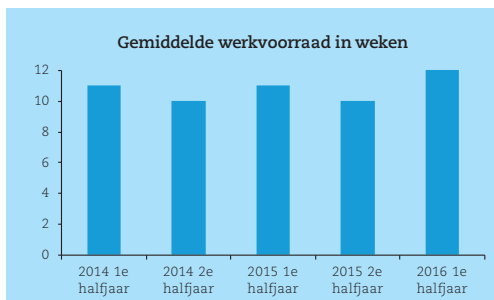
Het inkomen van zzp'ers in de gespecialiseerde bouw is in het eerste halfjaar van 2016 zo goed als gelijk gebleven ten opzichte van een halfjaar eerder. Gemiddeld lag het inkomen op ongeveer € 35.000. Ook in de verdeling van zzp'ers naar inkomen zijn geen grote veranderingen waarneembaar. Net als in het voorgaande halfjaar heeft een meerderheid van de zzp'ers in de gespecialiseerde bouw (67%) een jaarinkomen van meer dan € 30.000.

5.5 Orderportefeuille

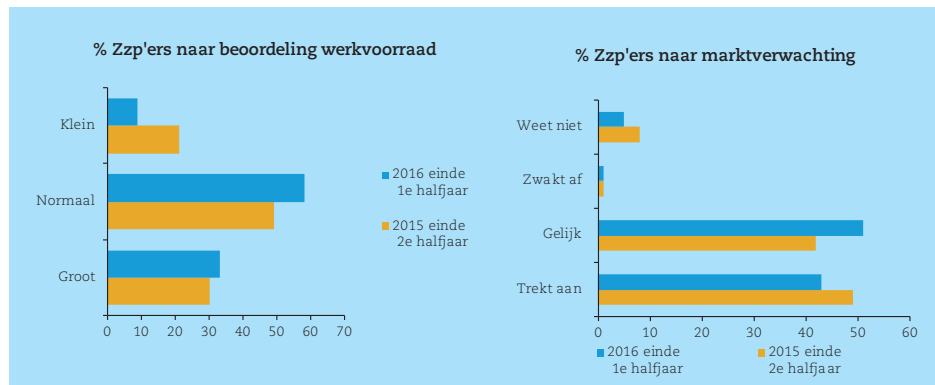
Werkvoorraad neemt toe

De gemiddelde werkvoorraad van zzp'ers in de gespecialiseerde bouw nam sterk toe in de eerste helft van 2016. Bedroeg de werkvoorraad in de tweede helft van 2015 nog tien weken, een halfjaar later steeg deze naar 13 weken. Ondanks de hogere werkvoorraad nam het aandeel zzp'ers dat aangaf dat de werkvoorraad hoger of gelijk gebleven was met 13 procentpunt af tot 50% ten opzichte van het voorgaande halfjaar.

Zzp'ers positief gestemd over toekomst

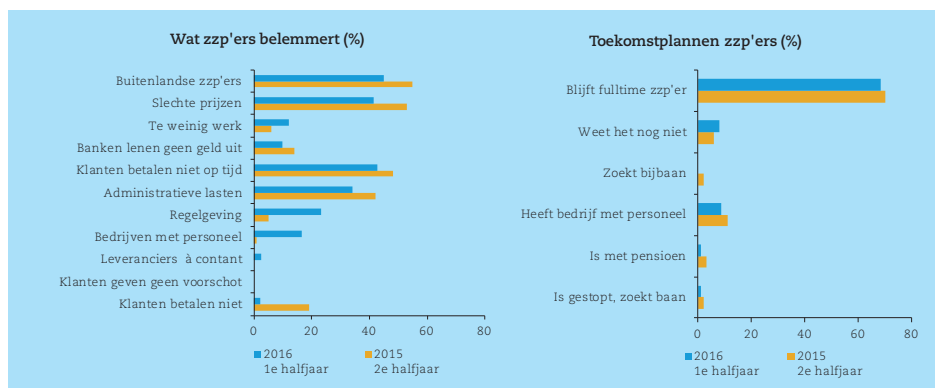
Het aandeel zzp'ers in de gespecialiseerde bouw dat de werkvoorraad als normaal of groot beoordeelde, nam in de eerste helft van 2016 met 12 procentpunt toe tot ruim 90%. Daarnaast verwachtte de helft van de zzp'ers dat de marktsituatie in de toekomst gelijk blijft en dacht ruim 40% dat de markt verder aan zal trekken. Dit percentage nam ten opzichte van een halfjaar eerder wel af (-6 procentpunt).

5.6 Belemmeringen en toekomstplannen

Regelgeving en bedrijven met personeel, in toenemende mate belemmerend

Het aandeel zzp'ers in de gespecialiseerde bouw dat in de eerste helft van 2016 aangaf geen belemmeringen te ondervinden nam licht af ten opzichte van een halfjaar eerder (van 70% naar 66%). Diegenen die wel belemmeringen ondervonden, gaven aan vooral bedrijven met personeel en regelgeving in toenemende mate als belemmering te ervaren. Concurrentie van buitenlandse zzp'ers, slechte prijzen, klanten die niet op tijd betaalden en administratieve lasten bleven de grootste belemmeringen vormen. Het aandeel zzp'ers dat hier last van had nam echter wel af. Verder vormden klanten die niet betaalden bijna geen belemmering meer ten opzichte van een halfjaar eerder. De belemmeringen lijken geen barrière voor het zzp-schap te vormen. Een ruime meerderheid (68%) van de zzp'ers in de gespecialiseerde bouw gaf aan ook in de toekomst fulltime zzp'er te blijven.

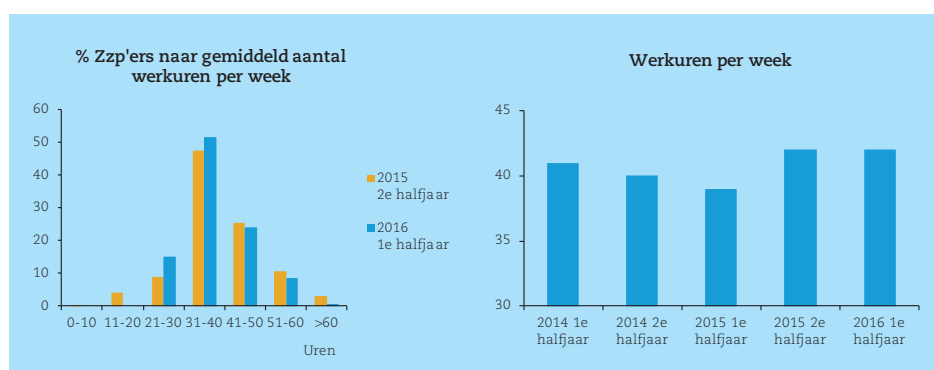

6 Grond-, water- en wegenbouw

6.1 Gewerkte uren per week

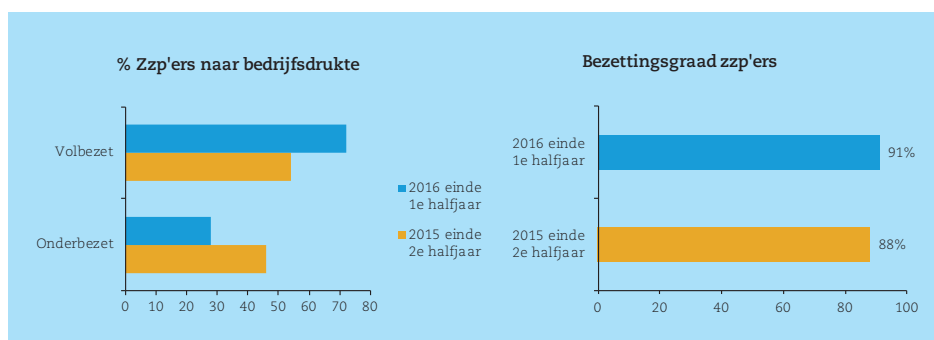
Stabilisatie aantal gewerkte uren

Het aantal gewerkte uren per week bleef in het eerste halfjaar van 2016 gelijk aan het halfjaar daarvoor. Zzp'ers in de infrasector werkten in deze perioden gemiddeld 42 uur per week. In de verdeling van zzp'ers naar werkuren is te zien dat ongeveer de helft van de zzp'ers (52%) tussen de 31 en 40 uur werkten en dat dit aandeel toenam ten opzichte van het tweede halfjaar van 2015 (+4 procentpunt). Daarnaast nam het aandeel zzp'ers dat meer dan 40 uur werkten af (-6 procentpunt) en steeg het aandeel dat minder dan 30 uur werkten (+2 procentpunt). Toch bleven er naar verhouding meer zzp'ers in de infrasector meer dan het modaal aantal uren werken (15% werkten minder versus 33% meer), waardoor het gemiddelde stabiliseerde.

Bezettingsgraad stijgt

Overeenkomend met het hoge aantal gewerkte uren in de eerste helft van 2016, steeg de bezettingsgraad en gaven meer zzp'ers in de infrasector aan volledig bezet te zijn geweest. De bezettingsgraad, gemeten in het aantal werkelijk gewerkte uren ten opzichte van wat mogelijk geweest zou zijn bij volledige bezetting, nam met drie procentpunt toe tot 91% vergeleken met de tweede helft van 2015. Daarnaast gaf zo'n driekwart van de zzp'ers in de infrasector aan volledig bezet te zijn geweest en nam ook dit aandeel toe (+18 procentpunt).

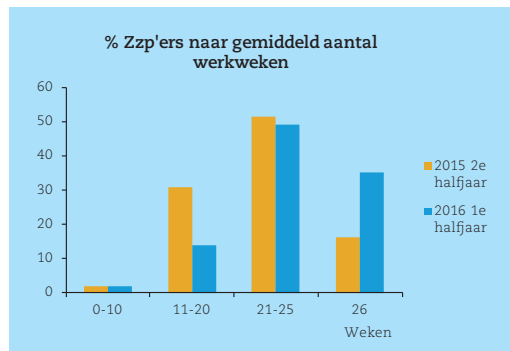

6.2 Gewerkte weken

Sterke stijging gemiddeld aantal gewerkte weken

Net als in de algemene bouw en in de gespecialiseerde bouw werkten zzp'ers in de infrasector in de eerste helft van 2016 gemiddeld 23 van de 26 weken.

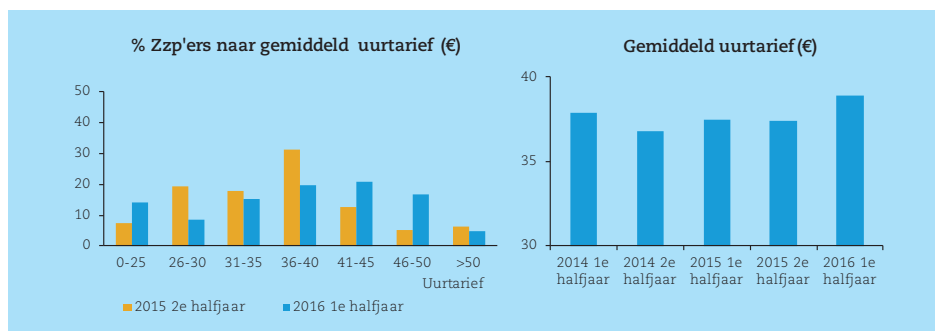
Hiermee nam het gemiddelde aantal gewerkte weken met één week toe ten opzichte van het voorgaande halfjaar. Deze toename was vooral het gevolg van het toegenomen aandeel zzp'ers dat aangaf alle weken gewerkt te hebben (+19 procentpunt) in combinatie met een iets lagere afname van het aandeel dat 11 tot 20 weken werkte (-17 procentpunt).

6.3 Uurtarieven

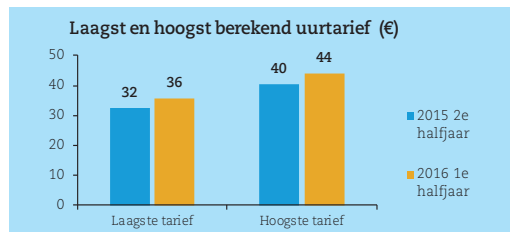
Uurtarief neemt toe

Zzp'ers in de infrasector hanteerden een hoger uurtarief dan een halfjaar eerder. Bedroeg het gemiddelde uurtarief in de tweede helft van 2015 nog ruim € 37, in de eerste helft van 2016 steeg dit tarief naar bijna € 39. Net als in de voorgaande perioden kenden de tarieven in de infrasector een grote spreiding, maar was er desondanks een verschuiving van de lagere naar de hogere tarieven waarneembaar. Zo nam het aandeel zzp'ers dat minder dan € 35 in rekening bracht af (-7 procentpunt) tot ruim een derde en daalde ook het aandeel zzp'ers dat een uurtarief tussen € 36 tot € 40 hanteerde (-12 procentpunt). Daartegenover stond echter een toename van het aandeel zzp'ers in de infrasector dat in de eerste helft van 2016 meer dan € 40 in rekening bracht (+18 procentpunt).

Sterke stijging hoogste en laagste tarief

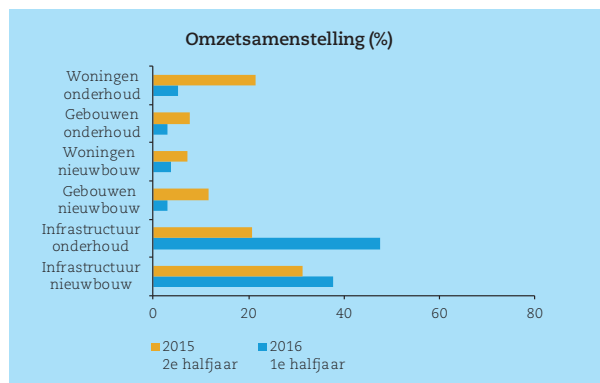
Het hoogste en het laagste gehanteerde tarief nam voor zzp'ers in de gww ten opzichte van de voorgaande zes maanden sterk toe. Beide tarieven stegen in de eerste helft van 2016 met ongeveer 10% ten opzichte van een halfjaar eerder. Ook vergeleken met de algemene en gespecialiseerde bouw stegen de uurtarieven in de gww het hardst.

6.4 Omzet en bruto inkomen

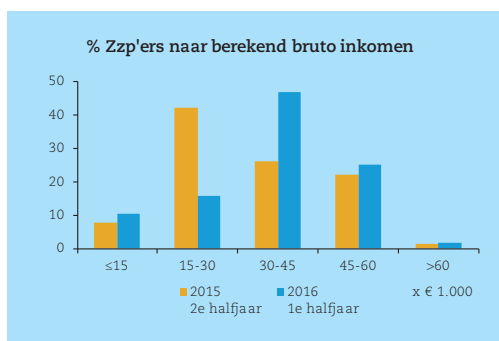
Omzet en -aandeel uit infra gerelateerd werk nemen sterk toe

De (berekende) omzet van zzp'ers in de infrasector nam sterk toe in het eerste halfjaar van 2016 vergeleken met het halfjaar daarvoor (8,5%). De sterk toegenomen tarieven (+4%) en het arbeidsvolume (+4,5%) lagen hieraan ten grondslag. In de omzetsamenstelling valt verder op dat zzp'ers in de infrasector, meer dan in de voorgaande periode, hun omzet uit de eigen sector haalden. In de eerste zes maanden van 2016 werd maar liefst 33 procentpunt meer omzet uit het onderhoud en de nieuwbouw van infrastructuur verkregen (52% in 2015, 85% in 2016). Hierin nam vooral het onderhoudsaandeel fors toe (+27 procentpunt). Het aantrekken van de bouwproductie lijkt hiermee ook effect te hebben op de gww-markt, waardoor zzp'ers uit deze sector steeds meer omzet uit hun eigen sector kunnen halen.

Berekende inkomen stijgt

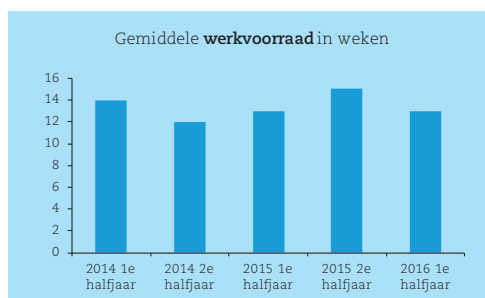
Het hoge aantal gewerkte uren per week, de toegenomen gewerkte weken en het sterk toegenomen uurtarief heeft ertoe geleid dat het berekende inkomen van zzp'ers in de gww toenam. In de eerste helft van 2016 verdienden zzp'ers in de infrasector gemiddeld zo'n € 4.000 meer dan het halfjaar daarvoor. Hiermee kwam het gemiddelde bruto inkomen op ongeveer € 36.500 uit. In overeenstemming met het toegenomen inkomen is in de verdeling van zzp'ers naar inkomen een verschuiving naar de hogere inkomens zichtbaar. In het eerste halfjaar van 2016 bedroeg het aandeel zzp'ers dat meer dan € 30.000 verdiende nog 50%, een halfjaar later gold dit voor bijna driekwart van de zzp'ers. Vooral de verschuiving van de modale categorie naar een hogere inkomenscategorie droeg hieraan bij (van € 30.000-€ 45.000 naar € 15.000-€ 30.000).

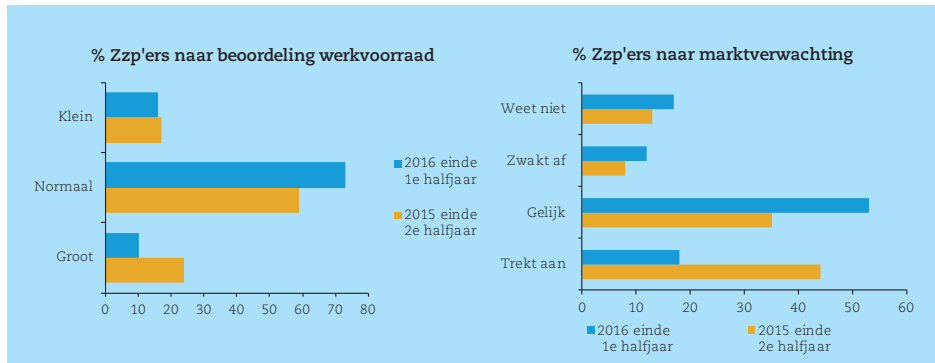
6.5 Orderportefeuille

Werkvoorraad neemt af

De werkvoorraad van zzp'ers in de infrasector daalde in de eerste helft van 2016 tot het niveau van dezelfde periode een jaar eerder. Gemiddeld hadden zzp'ers in de gww 13 weken werk in hun orderportefeuille. In de tweede helft van 2015 waren dit er nog 15. In lijn met de gedaalde werkvoorraad steeg het aandeel zzp'ers dat aangaf een lagere werkvoorraad te hebben met 13 procentpunt tot 50%. Ook het aandeel waarvoor de werkvoorraad gelijk bleef, steeg met 10 procentpunt tot 42%.

Zzp'ers in de infra gematigd positief over werkvoorraad en marktverwachting
 Ondanks dat de situatie van zzp'ers in de gww het afgelopen halfjaar gunstig is geweest, heerst er een gematigd positieve stemming naar de toekomst toe. Zo geeft een toenemend aandeel zzp'ers aan de werkvoorraad als normaal te beschouwen (+14 procentpunt) en is het aandeel dat de werkvoorraad als groot beoordeelde met meer dan de helft afgenomen tot 10%. Daarnaast gaf een toenemend aandeel zzp'ers in de infrasector aan te verwachten dat de situatie in de markt gelijk blijft (+ 18 procentpunt) en nam het aandeel dat denkt dat de markt aan zal trekken met zo'n 25 procentpunt af.

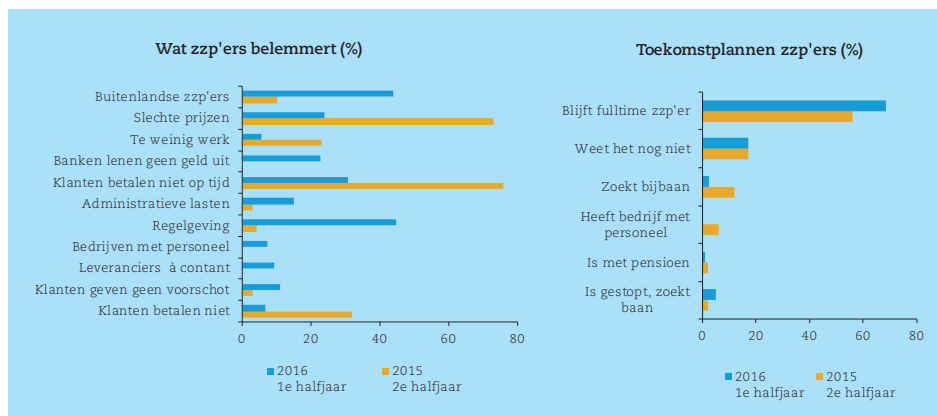

6.6 Belemmeringen en toekomstplannen

Minder belemmering door slechte prijzen, te weinig werk en klanten die niet of niet op tijd betalen

Het aandeel zzp'ers in de infrasector dat belemmeringen ondervond is in de eerste helft van 2016 ten opzichte van een halfjaar eerder met ongeveer 15 procentpunt toegenomen tot zo'n 40%. Desondanks ondervond ook in het eerste halfjaar van 2016 het merendeel van de zzp'ers geen belemmeringen (60%). Het aandeel dat wel belemmeringen ondervond gaf in lijn met de aantrekkende marktomstandigheden aan slechte prijzen, te weinig werk en klanten die niet of niet op tijd betaalden als minder belemmerend te ervaren. Concurrentie van buitenlandse zzp'ers, banken die geen geld uitleenden, administratieve lasten en regelgeving werden als meer belemmerend gezien. In mindere mate behoorden bedrijven met personeel, leveranciers die contant betaald wilden worden en klanten die geen voorschot gaven ook tot de genoemde belemmeringen.

Ondanks deze belemmeringen geeft een toenemende groep zzp'ers in de infrasector aan fulltime zzp'er te blijven en nam het aandeel dat een bijbaan zoekt fors af.

Bijlage

Voor het onderzoek is een steekproef getrokken van 10.000 zzp'ers uit een populatie van ruim 114.000 zzp'ers, die in oktober 2016 stonden ingeschreven in het Handelsregister van de Kamers van Koophandel in Nederland. De steekproef is gestratificeerd naar drie sectortypen conform de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) 2008 van het CBS. De responsgroep is ten opzichte van de steekproef representatief naar sectortype en regio. De omvang van de respons is gebruikelijk voor onderzoeken onder kleine ondernemers en ligt in lijn met die van eerdere onderzoeken onder zzp'ers. De uitkomsten zijn naar sector naar het totaal van de populatie gewogen.

Tabel A Samenstelling populatie, steekproef en responsgroep naar sectortype

Sectortype	Populatie*	%	Steekproef	%	Responsgroep	%
Algemene bouw (SBI 41)	49.000	43	3.500	35	133	38
Grond-, water- en wegebouw (SBI 42)	4.800	4	1.900	19	55	16
Gespecialiseerde bouw (SBI 43)	60.600	53	4.600	46	158	46
Totaal	114.400	100	10.000	100	346	100

*Betreft het gemiddelde aantal zzp'ers dat in de eerste helft van 2016 in het Handelsregister van de Kamers van Koophandel stond ingeschreven

Bron: EIB en KvK

Tabel B Samenstelling steekproefpopulatie en responsgroep naar regio, procenten

Regio	Steekproef	Responsgroep
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	23	13
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	22	23
West (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht)	31	36
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	24	28
Totaal	100	100

Bron: EIB en KvK

Begrippenlijst

Arbeidsvolume

Het aantal gewerkte uren per week keer het aantal gewerkte weken per jaar, vermenigvuldigt met het aantal zzp'ers in de eerste helft van 2016.

Berekende omzet

Omzet berekent op basis van het aantal gewerkte uren per week, weken per halfjaar, het gehanteerde uurtarief en het aantal zzp'ers in het eerste halfjaar van 2016.

Bezettingsgraad

Het werkelijk aantal gewerkte uren afgezet tegen dat wat mogelijk geweest zou zijn bij volledige bezetting.

Bruto inkomen

Gemiddelde aantal gewerkte uren per week keer het gemiddelde aantal gewerkte weken, vermenigvuldigt met het gemiddelde uurtarief (arbeidsinkomen inclusief overhead, exclusief inkoop).

Gewerkte uren

Gemiddelde aantal gewerkte uren per week in het tweede halfjaar van 2015 en in het eerste halfjaar van 2016.

Gewerkte weken

Aantal gewerkte weken in het tweede halfjaar van 2015 en in het eerste halfjaar van 2016.

Uurtarief

Gemiddeld bruto uurtarief, inclusief opslagen algemene kosten, risico en winst in het tweede halfjaar van 2015 en in het eerste halfjaar van 2016.

EIB-publicaties

2011

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2011

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2007-2009

Openbare aanbestedingen in de gww

Bedrijfseconomische kencijfers gww-bedrijven 2009

Bedrijfseconomische kencijfers b&u-bedrijven 2009

Succesvol binnenstedelijk bouwen

De winst van innoveren

Algemene BouwplaatsKosten (ABK) van B&U-projecten 2010 (RRBOUW)

Productiviteit en strategie

Bouwconcerns in beeld 2009-2010

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2011-2016

Restauratie en onderhoud van monumenten - marktverkenning tot 2015

Aanbestedingsgedrag opdrachtgevers

Actuele situatie in de bouw - overzicht ten behoeve van de nieuwe woonvisie

Dynamiek op de woningmarkt

De civiele betonbouw tot 2016 - ontwikkelingen op de markt en in de rolverdeling in het bouwproces

Monumenten en corporaties - monumentenbezit en -beleid van corporaties

Ziekteverzuim in de bouw 2010

Maatschappelijke woonagenda - van programmeren naar stimuleren

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2010 (ARBOUW)

Kantorenmonitor - analyse van vraag en aanbod

MKBA Herstructurering Eemsdelta

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2010

Kosten en baten van de bouw bbl-opleiding

Overheid en markt; nieuw evenwicht in aanbesteden

Dienstverlening van medeoverheden - quick scan onder architectenbureaus

Infrastructuurmonitor - MIRT 2012

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2008-2010

Kostenmodel omgevingsrecht

Bouwen voor kwaliteit

2012

Evaluatie stimuleringspakket woningbouw

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2012

Situatie op de Nederlandse hypotheekmarkt

Arbeid en scholing in de restauratiesector

Trends en ontwikkelingen in de wegenbouw tot 2017

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2012-2017

Bouwconcerns in beeld 2010-2011

Effecten van bezuinigingen in de infrastructuur

Annuitaire beperking hypotheekrenteaftrek

Vitaliteit: van feit tot beleid

Ziekteverzuim in de bouw 2011

Landelijke samenvatting kantorenmonitor

Stedelijke ontwikkeling en infrastructuur

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2011

Aanbestedingsgedrag opdrachtgevers

Gemeentefinanciën, voorzieningen en ruimtelijke investeringen in krimpgebieden

Kantorenmarkt Noord Nederland

Kantorenmarkt Oost Nederland

Kantorenmarkt provincie Utrecht

Kantorenmarkt Noord-Holland en Flevoland

Kantorenmarkt Zuid-Holland

Kantorenmarkt Zeeland

Kantorenmarkt Noord-Brabant

Kantorenmarkt Limburg

Verkiezingsprogramma's - gevolgen voor de woningmarkt en de bouwproductie

Bouwen voor de zorg

De bouw in 2020

Inventarisatie projecten Noord-Holland Noord 2013

Bouwschoolverlaters

Perspectief voor de funderingsbranche

Bouw in beeld 2011-2012

Regeerakkoord en woningcorporaties

Infrastructuurmonitor - MIRT 2013

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2009-2011

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2011

Marktstudie AFNL 2012-2017

2013

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2013

Verhuurderheffing en huurmaatregelen in krimpregio's

Bouwconcerns in beeld 2011-2012

Woonakkoord - effecten op bouwproductie en werkgelegenheid

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2013-2018

Investeringsfaciliteit en verhuurderheffing

De Stroomversnelling

Ziekteverzuim in de bouw 2012

Verkenning woningbouwprogrammering Regio Amersfoort

De feiten rond aanbesteden

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2012 (ARBOUW)

Bouwen voor het onderwijs

Regionale kantorenmarkten Metropoolregio Rotterdam en Den Haag

SER Energieakkoord

Duurzame inzetbaarheid van arbeid

Bouw in beeld 2012-2013

Restauratie en onderhoud van monumenten

Waterbouw en waterschappen tot 2020

MKBA Zeeuws-Vlaanderen

Infrastructuurmonitor - MIRT 2014

EMVI, tenzij.....

Verkenning woningbouwprogrammering regio Arnhem-Nijmegen

Kostenverschil binnenstedelijk bouwen en bouwen op uitleglocaties in Noord-Holland

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2010-2012

Bedrijfseconomische kencijfers b&u- en gww-bedrijven 2012

2014

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2014

Bouwconcerns in beeld 2012-2013

Eindgebruiker en opdrachtgever in de bouw: lessen uit het buitenland

Toekomstperspectieven sloopsector

Scenariostudie Overijssel

Verkenning woningbouwprogrammering Regio Amersfoort

Startersregeling Regio Amersfoort

Succesfactoren opdrachtgeverschap

Ziekteverzuim in de bouw 2013

Gebruik en effecten van de Starterslening)

Transactiekosten aanbesteden

Bouw in beeld 2013-2014

Regionale afstemming van werklocaties in Noord-Brabant

Infrastructuurmonitor - MIRT 2015

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2013 (Arbouw)

2015

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2015

Grondmarkt in crisistijd

Van de grond af aan

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2011-2013

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2013

Restschulden in Nederland

Beleggen in zorgvastgoed

Effect vrijstelling WWS en verhuurderheffing

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2014 (Arbouw)

Investeren in Nederland

Werkloosheid in de bouw 2009-2011

Woningmarktgebieden in de Noordvleugel

Infrastructuurmonitor: MIRT 2016

Vitaliteit op de lange termijn

Succesvolle EMVI-aanbestedingen

Energiebesparende technieken en kwalificaties bouwpersoneel

Bedrijfseconomische kencijfers b&u- en gww-bedrijven 2014

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2012-2014

Monitor bouwketen, najaar 2015

Bouw in beeld 2014-2015

MKBA wetsvoorstel kwaliteitsborging voor het bouwen

Monitor Zzp'ers in de bouw 2014, eerste halfjaar

Monitor Zzp'ers in de bouw 2014, tweede halfjaar

2016

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2016

Macro-economische verkenning betonakkoord

Ziekteverzuim in de bouw 2014

Instandhouding van monumenten

Monitor Zzp'ers in de bouw 2015, eerste halfjaar

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2016 - cijfers over 2015 (Arbouw)

Evaluatie marktvisie waterschappen

Monitor bouwketen, voorjaar 2016

Investeren in de Nederlandse woningmarkt

Ziekteverzuim in de bouw 2015

Energieakkoord

Verplicht energielabel voor kantoren

Monitor Zzp'ers in de bouw 2015, tweede halfjaar

Investeren in de infrastructuur

Monitor bouwketen, najaar 2016

Huurtoeslag en de woningmarkt

2017

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2017

De leermeester in de praktijk

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2013-2015

Bedrijfseconomische kencijfers b&u- en gww-bedrijven 2015

Woningmarktbeleid in de komende regeerperiode

Infrastructuurmonitor: MIRT 2017

Woningmarkt in Twente

Sustainable Urban Delta

Economisch Instituut voor de Bouw

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam

t (020) 205 16 00

eib@eib.nl
www.eib.nl

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam

t (020) 205 16 00

eib@eib.nl

www.eib.nl